

Prijatelji Porezna - že 120 let

Muzejski list št. 77

Izdal: Mestni muzej Idrija,
Muzej za Idrijsko in Cerkljansko

Besedilo: Milojka Magajne

Fotografije: Fototeka Mestnega muzeja Idrija,

Bojan Tavčar, Marko Makuc

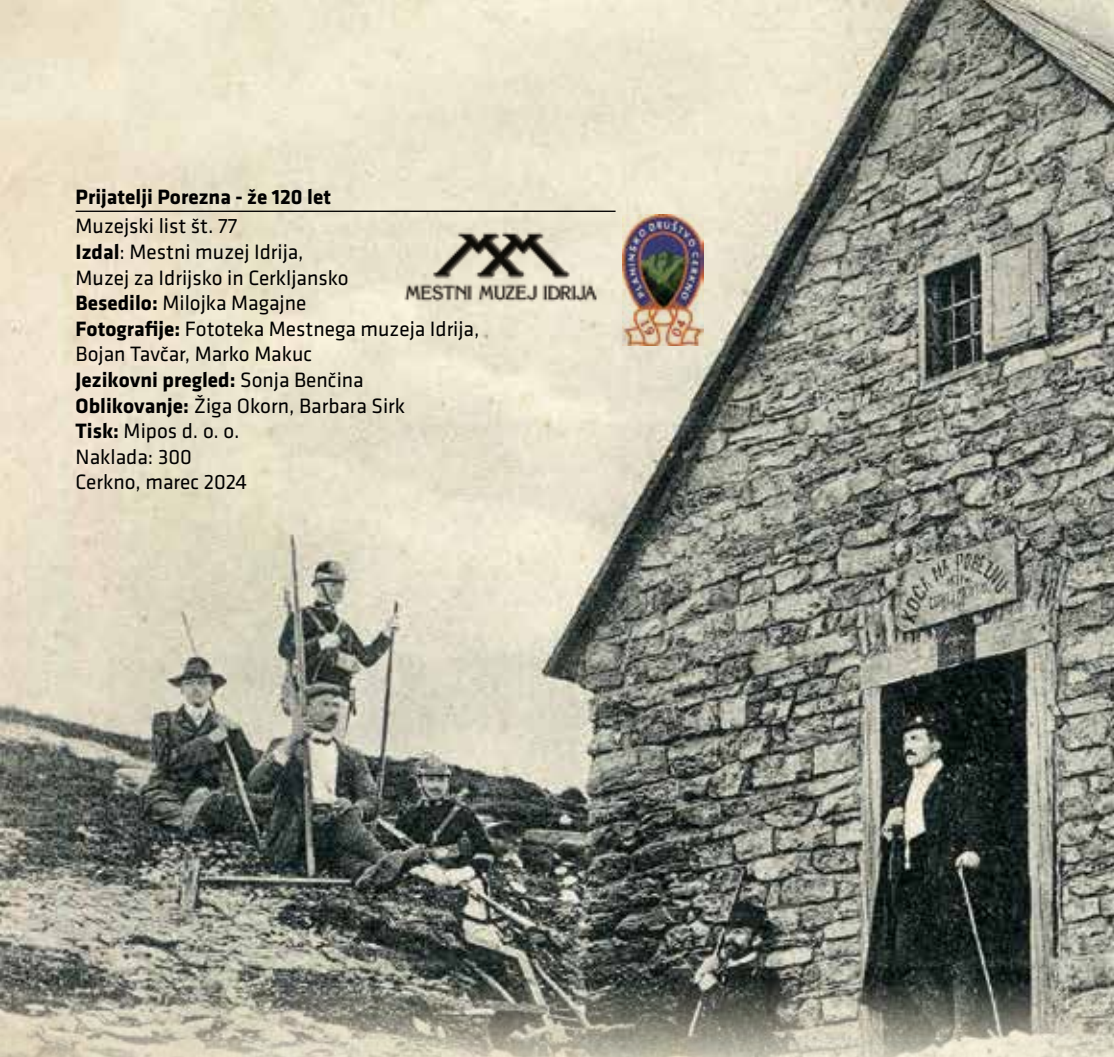
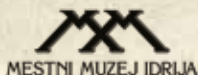
Jezikovni pregled: Sonja Benčina

Oblikovanje: Žiga Okorn, Barbara Sirk

Tisk: Mipos d. o. o.

Naklada: 300

Cerkno, marec 2024

Kolofon razstave

Avtorska skupina: Milojka Magajne, Ivan Rupnik, Damjana Čadež, Katarina Filipič, Ivana Rupnik, Marko Makuc,

Marija Sorč, Renata Kranjc

Besedila: Milojka Magajne, Katarina Filipič, Damjana Čadež, Ivana Rupnik, Rado Lapanja, Marko Čadež

Jezikovni pregled: Sonja Benčina

Predmeti: zbirke Mestnega muzeja Idrija, arhiv PD Cerkno, Marija Batagelj, Damjana Čadež, Tonka Černilogar,

Tone Črv, Irena Derlink, Luka Kalan, Valerija Magajne, Slavko Mavri, Slavko Mavrič, Jožica Močnik, Anton Razpet,

Jaka Sedej, Miro Sedej, Marija Sorč, Marija Uršič

Konserviranje: Luka Kalan

Fotografije: fototeka Cerkljanskega muzeja, arhiv PD Cerkno, Alpinistični odsek Cerkno, Bojan Tavčar, Boris Drešček,

Vinko Peternelj, Marko Čadež, Metod Kofol, Gorazd Lapanja, Tadej Lipušček, Ciril Mažgon, Maja Močnik, Ivan Rupnik,

Jaka Sedej, Marija Uršič, Marija Sorč

Zemljevid: Andrej Stritar, PZS

Oblikovanje razstave: Žiga Okorn, Barbara Sirk

Tisk panojev: O.K.vir d.o.o.

Postavitev razstave: PD Cerkno, Ekipa MMI, Uvid.si d.o.o.

Cerkljanski muzej in Planinsko društvo Cerkno
vas vljudno vabita na odprte razstave
ob 120-letnici ustanovitve društva.

PRIJATELJI POREZNA ŽE 120 LET

Odprte razstave bo
v **četrtek, 21. 3. 2024, ob 18. uri**
v Cerkljanskem muzeju.

PRIJATELJI POREZNA ŽE 120 LET

Planinsko društvo Cerkno (1904–2024)

Planinstvo, kot ga udejanjajo člani Planinskega društva Cerkno, je način življenja, ki temelji na medsebojni pomoči, zaupanju in razumevanju. Povezujejo jih tudi vztrajnost, zagnanost in trma, tako kot že generacije pred njimi.

Z razstavo, ki smo jo pripravili v planinsko-muzejski navezi, se želimo spomniti na pomembne mejnike v zgodovini društva ter se pokloniti vsem nekdanjim in sedanjim članom, ki so mu tlakovali vso to dolgo pot. Naslov razstave se je rodil spontano, saj sprehod skozi zgodovino pokaže, da je Porezen od vsega začetka rdeča nit društvenega delovanja. Člani Cerkljanske podružnice SPD so že v prvem letu med drugimi označili pot na Porezen. Leta 1907 pa je na vrhu stala prva koča – branik slovenstva, kot so jo označili. Takratna ideja planinstva je bila namreč močno prepletena z domoljubnimi, narodnostnimi težnjami. Poleg Porezna so jih zanimali tudi drugi vrhovi, pa tudi raziskovanje podzemnih jam. Posebno zanimivo je bilo odkritje soteske Pasice, ki je pozneje, v času druge svetovne vojne nudila zavetje legendarni Partizanski bolnici Franja.

Člani niso ostajali zaprti v ozko cerkljansko kotlino, pogled s Porezna jim je segel v širši slovenski prostor. Leta 1910 je cerkljanska podružnica dala pobudo za preoblikovanje osrednjega odbora SPD, ki je v končni fazi privedla do spremembe društvenih pravil in osnovanja predhodnice Planinske zveze Slovenije.

Porezen je bil ena od mejnih točk nove državne meje med Italijo in Jugoslavijo, določene po prvi svetovni vojni. Delovanje društva je bilo ohromljeno. Obiskali so ga le redki planinci, med njimi skupina zanesenjakov, ki je tam leta 1924

Vrh Porezna je botanično zelo zanimiv, med tamkajšnje endemite spada alpska možina (*Eryngium alpinum*).

ustanovila ilegalni planinski klub Krpelj. Gojiti planinstvo je v takratnih okoliščinah pomenilo ohranjati slovenstvo. Društvo je znova zaživelo po drugi svetovni vojni. Na ustanovnem občnem zboru leta 1946 so že razpravljali o obnovitvi koče na Poreznu, vendar ne tiste, zgrajene leta 1907. Odločili so se za obnovo nekdanje italijanske vojašnice tik pod vrhom. Veliko truda je bilo potrebnega, da je bil cilj dosežen. Fotografije nosačev, ki proti vrhu nosijo deske, potrebne za obnovo, so dovolj zgovorne. Vse od takrat je skrb za kočo na Poreznu stalnica v delu društva, poleg nje so pred leti skrbeli tudi za kočo na Črnem vrhu in za več planinskih zavetišč. V desetletjih po vojni se je v okviru društva ustanovilo več odsekov (gospodarski, markacijski, mladinski, vodniški, alpinistični, odsek za varstvo gorske narave, turnokolesarski), ki se vsak na svoj način trudijo, da ostajajo naše planinske poti urejene, koča na Poreznu vzdrževana, planinci pa deležni prijaznega sprejema in postrežbe. Ob vsem naštetem pa skrbijo, da se člani društva smelo in varno podajajo v gore ter da se ljubezen do narave in skrb zanjo prenašata na mlajše rodove. Prijatelji Porezna tako še zdaleč niso samo tisti, ki jih je društvena akcija s tem imenom v preteklih nekaj letih spodbudila k pogostejšim obiskom te gore, temveč tudi vsi člani društva, ki jim je domači Porezen posebej pri srcu.

Milojka Magajne

Najodmevnejša akcija cerkljanskih planincev je gotovo zimski pohod na Porezen, ki ga v spomin na tragične dogodke marca 1945 organizirajo že od leta 1976.

